

JAARVERSLAG 2023

**Stichting
Voetgangersbeweging Nederland**

Postbus 3014
2301 DA Leiden

T: 06- 53 444 342
Email: info@Voetgangersbeweging.nl

KvK: 76043797
ANBI/ RSIN 8604 87 301

ALGEMEEN

Als je geen voetgangers hebt, dan heb je geen stad

Doel van de Voetgangersbeweging is de voetganger als verkeersdeelnemer op nummer één in het mobiliteitsbeleid te zetten en een prominente rol te geven bij het verbeteren van een gezonde en inclusieve leefomgeving. De Voetgangersbeweging streeft ernaar een zodanige positie te verwerven dat zij door de overheid als serieuze partij wordt gezien voor overleg bij het ontwikkelen van mobiliteitsbeleid en bij het opstellen van plannen voor het verbeteren van de fysieke leefomgeving. Daarbij behartigen wij de belangen van voetgangers bij zowel het functionele lopen naar de winkel, het gezondheidscentrum of de bushalte, het recreatieve lopen, het sportieve lopen alsook het verblijven en spelen in de openbare leefomgeving.

Veel van de activiteiten in het verslagjaar hebben hiermee te maken gehad en hebben positief bijgedragen aan het gestelde doel.

Ontwikkelingen op voetgangersgebied

Lopen komt gelukkig steeds meer in beeld als een belangrijke en gezonde manier van verplaatsen en verblijven in de openbare ruimte. Een openbare ruimte die door de enorme bouwopgave steeds meer onder druk komt te staan. Keuzes over de manier van verplaatsen zullen daarbij moeten worden gemaakt. Niet langer zullen voertuigen bepalend kunnen zijn voor het ruimtelijk gebruik, maar wordt de beleving van lopen en verblijven bepalend. De mens als voetganger staat centraal voor een inclusieve openbare ruimte. Bij overheden en wegbeheerders groeit dit besef.

Een aantal steden heeft inmiddels een afzonderlijk voetgangersbeleid opgesteld en is bezig met het formuleren van een Plan van Aanpak. De Voetgangersbeweging heeft daar het afgelopen jaar een actieve rol bij kunnen vervullen.

Inmiddels is er veel kennis beschikbaar op het gebied van voetgangers. Via een aparte binnen de Voetgangersbeweging ingestelde 'Denktank' wordt deze kennis vanuit enkele specialisten en promovendi ingebracht voor onze adviezen op het gebied van het gezond en (sociaal) veilig lopen en verblijven in een voor eenieder toegankelijke openbare ruimte. Daarbij wordt actieve inbreng geleverd vanuit de groep mensen met een visuele, motorieke of (beginnend) verstandelijke beperking. De Voetgangersbeweging kan daardoor met kennis en ervaring duidelijke inbreng leveren bij een integrale aanpak van de openbare ruimte.

Voetgangers, fietsers en veiligheid

Jarenlang werden de voetganger en de fiets in één adem genoemd als langzaam verkeer. Door de toename van afmetingen en snelheden van met name 'fietsen' kan er echter niet altijd meer gesproken worden over de fiets als langzaam verkeer en valt er iets voor te zeggen dit begrip in de regelgeving te herdefiniëren. Op fietspaden waar ook voetgangers lopen omdat er geen voetpad is, wordt het door de grote snelheidsverschillen voor de voetganger steeds gevaarlijker.

De door ons eerder uitgebrachte 'Pleitnota voor een functionele indeling van de openbare ruimte' bepleit een andere wettelijke basis voor het gebruik van verschillende weggedeelten, niet meer op basis van type voertuigen, maar op basis van de voor het voertuig toegestane maximum snelheden. Helaas heeft onze Pleitnota als gevolg van de coronaperiode niet de gewenste aandacht gekregen. Wij zullen dat opnieuw bij de Minister onder de aandacht gaan brengen.

Hetzelfde geldt voor plekken waar de stoep zo vol staat met struikelfietsen, terrassen of obstakels dat voetgangers moeten uitwijken naar de rijbaan. De stoep wordt een vergaarbak van alles wat men 'even of langer' kwijt wil. Voor de voetgangers blijft een hindernisbaan en zij moeten obstakels maar zien te ontwijken. Daarbij is voor mensen met een beperking de toegankelijkheid van de openbare ruimte in het geding. En dat terwijl lopen toch de primaire vorm van mobiliteit is en een belangrijke voorwaarde is voor een inclusieve samenleving. Voetgangersveiligheid verdient meer aandacht.

Het is van belang dat overheden naast een Beleidsplan Voetganger en een Plan van Aanpak Voetganger ook een actief handavingsbeleid realiseren. Bewustwording voor het belang van voldoende obstakelvrije ruimte is daarvoor een belangrijke voorwaarde, zowel bij de politiek als bij de verschillende ambtelijke diensten.

Shared space

Ruimte om veilig te kunnen lopen is een belangrijke voorwaarde voor een doelmatige en aangename leefomgeving. Daarbij speelt de gevoelsmatige veiligheid voor voetgangers een grote rol. Het vormt voor veel mensen een beslissende factor om ergens te willen en durven lopen of verblijven.

Steeds vaker wordt er een vorm van shared space toegepast, als oplossing voor verkeerskundige problemen voor het autoverkeer en fietsverkeer. Een concept dat vooral gericht is op stedenbouwkundige ruimtelijke indeling waarbij alle functies van verblijven en verplaatsen plaatsvinden op een gelijk niveau wegdek. Maar ook een concept dat niet ontwikkeld is vanuit voetgangersveiligheid en inclusiviteit.

Vanuit onze contacten met juristen komt naar voren dat een openbare ruimte die is ingericht als shared space, juridisch gezien over de volle breedte als rijbaan geldt. Dat komt door het ontbreken van een voetpad met een volgens CROW-richtlijnen noodzakelijk niveauverschil. Voertuigen mogen de ruimte over de gehele breedte gebruiken, waarbij de wettelijke regels en maximum snelheden gelden. Op grond daarvan heeft rijdend verkeer prioriteit en moeten voetgangers ruimte geven aan de fiets, scooter en auto. Dat is anders dan de regelgeving in geval van een erf functie, waarbij wettelijk is geregeld dat voertuigen rekening moeten houden met de voetgangers en er een maximum snelheid van 15 km/u geldt.

In de praktijk blijkt dat zwakkere mensen, ouderen, ouders met kinderen, en mensen met een beperking, zich zeer onveilig voelen en deze locaties gaan mijden. Wij zijn daardoor tegen het toepassen van shared space, zeker zolang in Nederland de wettelijke bepalingen op dit punt niet zijn aangepast.

De voetganger en het openbaar vervoer

Voor veel voetgangers is combinatie van lopen met gebruik van OV van onschatbare waarde voor hun maatschappelijke en sociale functioneren. Dit stelt behoorlijke eisen aan looproutes en maximale loopafstanden naar de haltes. Toegankelijke en sociaal veilige looproutes naar bushaltes en verlichte abri's behoren onderdeel uit te maken van de vervoersinfrastructuur. Daarbij is het voor mensen met een beperking van belang dat de toegankelijkheid niet incidenteel per halte is geregeld, maar onderdeel uitmaakt van een lijngewijze aanpak.

Door de invoering van sneldiensten (R-Net) op hoofdroutes, met weinig haltes, komt het fijnmazige OV in de dorpen en stadswijken steeds meer onder druk te staan en ontstaan loopafstanden die voor veel ouderen en mensen met een beperking niet meer te doen zijn. Met de fiets naar een halte is voor hen geen alternatief waardoor er vervoersarmoede dreigt te ontstaan. Wij hebben bij de eisen voor de aanbesteding van het OV in de regio Hollands Midden aangedrongen op goede oplossingen voor dit probleem.

ACTIVITEITENVERSLAG 2023

Bestuur

Het bestuur van de Voetgangersbeweging is in 2023 twaalf maal bijeengekomen. Deze vergaderingen zijn schriftelijk vastgelegd. Het bestuur kan terugkijken op een gezonde financiële situatie (zie financieel verslag).

Denktank en regiovertegenwoordigers

De 'Denktank' bestaat uit permanente en tijdelijke adviseurs en komt bijeen al naar gelang de onderwerpen die spelen. In het verslagjaar is uitvoerig gesproken over de ervaringen met shared space. Regelmatig vindt er ook overleg plaats met de regiovertegenwoordigers in Leiden, Den Haag e.o., Amsterdam, Haarlem e.o., Utrecht e.o en Midden-Brabant. Het bestuur zoekt naar uitbreiding van het aantal van onze vertegenwoordigers voor andere delen in het land.

Contacten en samenwerking

Gedurende het verslagjaar werd overleg gepleegd met aanverwante organisaties om zowel afstemming als samenwerking te onderzoeken. Het betreft hier het Platform Gehandicapten, Rover, Fietzersbond, MENSenSTRAAT, VoetgangersVereniging Nederland en Wandelnet. Tevens werd deelgenomen aan enkele bijeenkomsten van Kennisplatform CROW en aan relevante congressen binnen Nederland en Vlaanderen.

Met vergelijkbare organisaties in het buitenland werden contacten gelegd en overleg gepleegd over samenwerking, zoals met de Voetgangersbeweging België, de Vlaamse Stichting Verkeerskunde en Fuß e.V. in Duitsland.

Namens de Voetgangersbeweging heeft onze voorzitter zitting in het reizigersoverleg van Rocov Hollands Midden (RHM). RHM verstrekt op wettelijke basis gevraagd en ongevraagd adviezen aan het provinciaal bestuur en vervoerders. De provincie Zuid-Holland verleent in dit gebied twee concessies: die voor het stads- en streekvervoer van Zuid-Holland Noord aan Arriva en die voor de treindienst Alphen-Gouda aan NS. In het verslagjaar werd met name advies uitgebracht voor de nieuwe aanbesteding van het stads- en streekvervoer en met betrekking tot de toegankelijkheid op de stations van de lijn Alphen-Gouda.

Scholenproject

Het project rondom het veilig lopen naar de scholen in de Merenwijk in Leiden heeft nog niet tot de gewenste resultaten geleid. Leerlingen van de groepen 7 en 8 hebben in 2022 met behulp van iPads hun looproute tussen school en woonstraat ingetekend en de door hen ervaren gevaarpunten aangegeven. Kinderen blijken daarbij andere gevaarpunten aan te geven dan hun ouders dit in een eerder onderzoek deden.

Opvallend was dat jongens een andere route kiezen dan meisjes, en dat 's morgens vaak van een ander adres wordt vertrokken dan waar ze na schooltijd naartoe gaan. Als grootste gevaar werd door de kinderen genoemd het brengen en halen met de auto, waardoor er veel onoverzichtelijke situaties ontstaan.

Overeenkomstig de aanpak van veiligheid rond scholen in Vlaanderen hebben wij voorgesteld de parkeerstrook voor de school op te heffen en kinderen een korte afstand te laten lopen. Inmiddels hebben we zelf een verkeerskundig ontwerper ingeschakeld om onze ideeën te visualiseren en bij de gemeente in te brengen.

Bijdragen aan gemeentelijk beleid

Nadat de Voetgangsbeweging in 2022 grote inbreng heeft gehad bij het formuleren en tot stand komen van nieuw voetgangersbeleid voor de gemeente Leiden, is daar gedurende het verslagjaar verdere uitwerking aan gegeven. Als uitvloeisel daarvan vindt er op regelmatige basis overleg plaats over het belang van voetgangers bij het ontwikkelen van verkeersplannen en de inrichting van de openbare ruimte.

In aansluiting op onze inbreng in Leiden heeft de Voetgangsbeweging een reactie gegeven op mobiliteitsplannen en plannen voor een autoluwe binnenstad in Leiden, Amsterdam, Delft

en Utrecht. Daarbij is tijdens gemeenteraadsvergaderingen ingesproken ten aanzien van de belangen van voetgangers voor de bereikbaarheid en loopafstanden per openbaar vervoer.

Naar aanleiding van een door de Voetgangersbeweging uitgevoerde schouw in Bunnik, op verzoek van bewoners, hebben wij actief de belangen van voetgangers kunnen behartigen in een door de gemeente ingestelde Klankbordgroep. Dit naar aanleiding van een studie naar een doorfietsroute langs de Provincialeweg en de Stationsweg. Dit project loopt nog steeds.

Een in Rijswijk uitgevoerde schouw over de veiligheid op de Steenvoordelaan en een daarop volgend overleg met de wethouder heeft helaas door zijn vertrek als gevolg van benoeming tot burgemeester, nog geen afronding gekregen.

In het verslagjaar hebben wij opnieuw veel vragen gekregen over verkeerssituaties binnen verschillende gemeenten en hebben wij bewoners geadviseerd of schriftelijk reactie gegeven aan de gemeenten.

Toegankelijkheid openbare ruimte

Ook in 2023 kwamen klachten binnen over hinderlijk geplaatste deelscooters in Den Haag, Amsterdam, Amersfoort, 's-Hertogenbosch en Breda. Dat geldt ook voor slordig gestalde fietsen die het trottoir of geleidelijnen blokkeren in Leiden, Haarlem, Utrecht en Amsterdam. Wij hebben deze fietsen inmiddels bestempeld als 'struikelfietsen'.

Veel klachten hadden ook betrekking op hinderlijk geplaatste reclameborden en sterk uit de kluiten gewassen terrassen. Wij constateren dat veel gemeenten wel bezig zijn met het formuleren van voetgangersbeleid en toegankelijkheid, maar dat op het punt van handhaving nog onvoldoende wordt ingezet. Op grond van de VN-resolutie en de Wet Handicap moet elke gemeente een Lokale Inclusie Agenda (LIA) opstellen en handhaven, om zo de toegankelijkheid van de openbare ruimte te waarborgen. Voor 2024 zullen we hiervan een actief actiepunt maken om een voldoende obstakelvrije ruimte te kunnen garanderen.

Public relations

In 2023 werd veel tijd besteed aan het onderhouden van bestaande contacten en het aangaan van nieuwe relaties en samenwerkingen, zowel binnen Nederland als Vlaanderen. In dat kader werd in Gent deelgenomen aan een studiedag over de kwaliteit van looproutes.

De Voetgangersbeweging kwam regelmatig in het nieuws. Zo waren er interviews met de Telegraaf, NRC, het Leidsch Dagblad, Leids Nieuwsblad, TV West, Unity.nl en Sleutelstad. Verder zijn er berichten en reacties geplaatst op diverse sociale media, waaronder LinkedIn en Twitter.

Eind 2023 is besloten de website www.voetgangersbeweging.nl een professionele uitstraling te geven. Daartoe is aan een aantal websitebouwers offerte gevraagd. De mogelijkheid van het uitbrengen van een nieuwsbrief wordt onderzocht.

Vooruitzichten

Vrijwilligers zijn en blijven belangrijk voor de ondersteuning van lopende en nieuwe projecten. Op onze verlanglijst staat onder meer onderzoek naar zowel de beleving als de juridische aspecten van 'shared space', het schouwen van looproutes, de noodzaak van zebra-oversteekplaatsen, de toegankelijkheid van looproutes naar het OV, het fietsvrij maken van trottoirs alsmede de toepassing van rechte stoepranden.

Een andere kijk op de openbare ruimte

Met de noodzaak meer te bouwen zal er op een andere manier moeten worden omgegaan met onze openbare ruimte. Meer bouwen betekent tevens een toename van het aantal verplaatsingen, waarop de openbare ruimte moet worden heringericht.

Daarbij komt dat ouderen langer thuis blijven wonen; zij zullen zich langer zelfstandig moeten kunnen verplaatsen om boodschappen te doen, naar het gezondheidscentrum te gaan of voor sociale contacten. Veel aandacht zal daarom worden besteed aan het verbeteren van de leefomgeving, die ook geschikt moet zijn voor mensen met een (tijdelijke) beperking. Daarbij zal niet alleen aandacht worden gegeven aan mensen met een visuele of motorieke beperking, maar ook die met een (beginnend) geestelijke beperking.

We zullen op basis van de bovengenoemde ontwikkelingen voor 2024 een nieuw beleidsplan opstellen.

FINANCIEEL JAARVERSLAG 2023

STICHTING VOETGANGERSBEWEGING NEDERLAND

TOELICHTING

Het financiële beleid van de Stichting

De Stichting is verheugd dat door een sober gevoerd financieel beleid het jaar 2023, het vierde jaar van ons bestaan, met een positief resultaat kan worden afgesloten. De kosten hebben vooral te maken met de organisatie, de website en met reiskosten. Er is een bescheiden eigen vermogen. Conform de statuten heeft er controle van de boeken plaatsgevonden door een externe partij.

De Stichting financiert haar activiteiten op basis van giften en donaties. Enkele van onze donateurs hebben hun bijdrage omgezet in een schriftelijk vastgelegde jaarlijkse gift. Door gebruik te maken van de fiscale volledige aftrekbaarheid van de gift wegens de ANBI-status is dat een aantrekkelijke manier van doneren die, naar wij hopen, door anderen zal worden gevolgd.

In 2024 zal de Stichting stappen zetten om verdere verbetering in de financiële positie te brengen. Het aanschrijven van fondsen, het verwerven van subsidie voor projecten en het verder werven van donateurs staan hierbij centraal. Voor het project 'Veilig Lopen naar School' is inmiddels een vervolgbudget ter beschikking gesteld.

Meer financiële ruimte maakt het mogelijk om stage- en vrijwilligersvergoedingen e.d. te realiseren. Er ligt ook een wens voor professionele ondersteuning van de website.

Leiden, 15 mei 2024

Stichting Voetgangersbeweging Nederland

B. Leeuwenburgh, voorzitter

J. van Doggenaar, vice-voorzitter

P.A. de Kok, secretaris

W.J. Lubbers, penningmeester

Stichting Voetgangersbeweging Nederland		
Vermogenspositie per 31 december 2023		
Activa	2023	
bankrekening	1627,34	
batig saldo 2022	61,77	
Passiva		
lening		0
oprichtingskosten		
	1689,11	0,00
Vermogen per 31 december :		1689,11

Stichting Voetgangersbeweging Nederland
REKENING EN VERANTWOORDING OVER 2023

Baten	2023
Donaties	385,00
(Eenmalige) giften	1500,00
Sponsoring	
Fondsen	
Subsidies	
Leningen	
Totaal baten	1885,00

Lasten	2023
Kosten bestuur	
Kosten landelijke vertegenwoordigers	
Kosten representatie en reizen	294,53
Kosten administratie en bureau	127,09
Bankkosten	163,68
Deelname beurzen en congressen	252,89
Kosten documentatie	125,00
Kosten website	642,95
Overige kosten	
Aflossing lening	217,09
Totale lasten	1823,23
Voordelig saldo	61,77